

Staben

SOCIALTJÄNSTFÖRVALTNINGEN
STOCKHOLMS STAD

Handläggare: Gunilla Olofsson
Tfn: 08 - 508 25 605

TJÄNSTEUTLÅTANDE SOCIALTJÄNSTNÄMNDEN
2006-11-17

DNR:119-0118/2004

Till
Socialtjänstnämnden

Anmälan av slutrapport för projekt Barnstöd Stockholm (2 bilagor)

Förslag till beslut

Socialtjänstnämnden godkänner slutrapporten

Dag Helin

Fredrik Jurdell

Sammanfattning

Socialtjänstförvaltning har med medel från stadens kompetensfond drivit projektet *Barnstöd Stockholm* under perioden 1 mars 2005 till 31 oktober 2006. Projektet huvudsyfte har varit att utifrån ett barnperspektiv öka kunskapen om livsvillkoren för barn till missbrukare, barn till föräldrar med psykiska funktionshinder och barn som lever med våld i nära relationer. Omfattande utbildningsinsatser har utförts som har erbjudits personal inom förskola/skola och socialtjänstens enheter inom Individ- och Familjeomsorgen (IoF).

En enkätundersökning har genomförts med syfte att bl.a. inventera stadsdelsförvaltningarnas nuvarande och planerade stödverksamheter och att kartlägga befintliga rutiner och arbetssätt för att uppmärksamma målgrupperna. Ett pilotprojekt har genomförts i Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning med målet att utveckla rutiner och arbetssätt som stärker ett barnperspektiv. Enkätundersökningen visar på stora behov av att utveckla stödinsatserna inom staden för att målgrupperna, i synnerhet gäller detta barn till psykiskt funktionshindrade samt på behov av att utforma enhetliga rutiner och arbetssätt inom IoF:s ansvarsområde som säkrar ett barnperspektiv.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom staben för utredning och projekt.

Bakgrund

Med anledning av en skrivelse under våren 2004 från den dåvarande politiska majoriteten (s, v, mp) i socialtjänstnämnden om ”de glömda barnen”, gjordes en enkätundersökning (juni 2004) av socialtjänstförvaltningen kring vilka stödinsatser stadsdelsförvaltningarna erbjöd barn och unga vars föräldrar har problem i form av psykiskt funktionshinder, missbruk, våld eller kriminalitet och hur många barn som faktiskt deltog i någon verksamhet. Undersökningen visade att det var få utsatta barn och unga som genom socialtjänstens initiativ deltog i olika gruppverksamheter. Utbildningsinsatser riktade till olika personalgrupper framhölls bl.a. som viktiga för att fler utsatta barn och ungdomar ska kunna upptäckas och erbjudas stöd.

Socialtjänstnämnden fattade hösten 2004 beslut om att ansöka om medel från stadens kompetensfond för ett stadsövergripande projekt kring målgrupperna barn till missbrukare, psykiskt funktionshindrade samt barn som lever med våld i nära relationer. Huvudinriktningen för projektet var att öka kunskapen om utsatta barn och ungas livsvillkor samt om vilket stöd som bör finnas för barnen. Projektet fick namnet *Barnstöd Stockholm*. Projektet startades mars 2005 och avslutades 31 oktober 2006.

Slutrapporten i sammandrag

Socialtjänstförvaltning har med medel från stadens kompetensfond drivit projektet *Barnstöd Stockholm* under perioden 1 mars 2005 till 31 oktober 2006. Projektets huvudsyfte har varit att utifrån ett barnperspektiv öka kunskapen om livsvillkoren för barn till missbrukare, barn till föräldrar med psykiska funktionshinder och barn som lever med våld i nära relationer. Tyngdpunkten har legat på utbildningsinsatser. Projektet har dessutom kartlagt Individ- och Familjeomsorgens befintliga rutiner och arbetssätt för att uppmärksamma målgrupperna och hur barnen erbjuds stödinsatser. Med syfte att utveckla rutiner och arbetssätt som säkrar ett barnperspektiv har ett pilotprojekt genomförts i Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning.

Utbildningsinsatser

Utbildningsinsatserna har genomförts i form av en bred basutbildning, olika fördjupningsutbildningar inom respektive delområde samt som specialistutbildningar för gruppledare etc. Utbildningarna har erbjudits personal inom förskola/skola och socialtjänstens enheter inom Individ- och Familjeomsorgen (IoF). Projektet har lagt ner stor kraft på att nå personal inom verksamheter som riktar sig till vuxna med ovanstående problematik. Totalt har drygt 1 000 personer deltagit vid olika utbildningar och seminarier.

Rutiner och arbetssätt

En enkätundersökning genomfördes för att inventera stadsdelsförvaltningarnas nuvarande och planerade stödverksamheter och för att kartlägga rutiner och arbetssätt kring målgrupperna. En sammanställning av enkäten bifogas slutrapporten.

Kartläggningen visar sammanfattningsvis att:

- Gemensamma strukturer och arbetssätt/rutiner måste utarbetas inom hela Individ- och Familjeomsorgens område för att utsatta barn ska kunna uppmärksammas i ett tidigt skede. Strukturerna måste omfatta både vuxeninriktade verksamheter och verksamheter som riktar sig till barn och unga.
- Samverkan sker i stor omfattning idag både inom förvaltningarna och med externa parter, men inriktning och syfte med samverkan måste tydliggöras.
- Flera stadsdelsförvaltningar önskar bättre samverkan med geografiskt närliggande stadsdelsförvaltningar.
- Tillgången till specialutformade stödverksamheter för barn måste förbättras generellt för alla utsatta barn, men i synnerhet för barn till psykiskt funktionshindrade.
- Information om vilka stödinsatser som finns att erbjuda för utsatta barn behövs framför allt när det gäller vuxenenheter.
- Det finns behov av en samordnande stödfunktion för gruppstödsverksamheter som kan erbjuda utbildningar och ansvara för en gemensam metodutveckling.

Enkäten visar på en positiv tendens. I jämförelse med juni 2004, då endast 7 stadsdelsförvaltningar kunde erbjuda stödgrupper i egen regi, svarade 13 stadsdelsförvaltningar i enkäten från april 2006 att de har stödgrupper. 8 stadsdelsförvaltningar svarade att de planerade att starta en sådan verksamhet för någon av projektets målgrupper. Tilläggas kan att socialtjänstförvaltningens enheter Maria Ungdomsenhet och Kriscentrum för kvinnor har stödverksamheter.

Ett pilotprojekt har genomförts i Hässelby- Vällingby stadsdelsförvaltning med målet att förbättra rutiner och arbetssätt som stärker ett barnperspektiv. En arbetsgrupp tillsattes inom stadsdelsförvaltningen bestående av representanter från både barn- och ungdomsenheter och vuxenenheter. Arbetsgruppen identifierade flera förbättringsområden. Genom att träffas över sektionsgränserna, ökade också kunskapen och förståelsen för varandras arbetsområden.

Förvaltningens synpunkter

Projektet Barnstöd Stockholm har trots snäva tidsramar och stor konkurrens från övriga projekt finansierade av kompetensfonden, lyckats nå ut med planerade utbildningsinsatser. Intentionen att nå personal inom vuxenenheter med kunskaper om vad ett barnperspektiv kan innebära inom deras arbetsfält kring målgrupperna har också uppnåtts. Flera av deltagarna på utbildningarna har arbetat med vuxna missbrukare, psykiskt funktionshindrade eller inom försörjningsstöd.

Utgångspunkten för projektet har varit ett barnperspektiv, d.v.s. fokus har legat på barnens intressen, rättigheter och behov. Den genomförda enkätundersökningen visar på stora behov av att utveckla strukturer och arbetssätt som stärker detta perspektiv. Inom socialtjänstförvaltningen arbetar staben för utredning och projekt med att bl.a. utforma riktlinjer inom Individ- och Familjeomsorgen. Syftet är att dessa riktlinjer även ska beakta barnkonventionens intentioner.

Förvaltningen anser att projektet har lagt grunden för ett fortsatt utvecklingsarbete inom området. Flera personer har under projektiden specialutbildats i stöd- och krissamtal. Till- sammans med redan utbildad och verksam personal inom olika stödverksamheter, bör de kunna utgöra en bas för detta utvecklingsarbete.

I familjer med missbruk, psykisk sjukdom och våld råder en ”tystnadens kultur”. Detta innebär att dessa föräldrar och barn inte alltid öppet kräver hjälp och stöd. Det är därför viktigt att professionella runt både föräldern med problem och runt det utsatta barnet, har kunskap om vilket stöd som finns att erbjuda och att utarbetade former finns för stöd.

Ett samlat forskningsstöd finns kring att om stödinsatser erbjuds i ett tidigt skede så har det en positiv och skyddande effekt för barnet. Dessutom är det ekonomiskt lönsamt för samhället.